

START TO CO-TEACH: EEN HANDLEIDING OM LEERKRACHTEN IN HET KLEUTERONDERWIJS TE ONDERSTEUNEN BIJ HET OPSTARTEN VAN CO-TEACHING

“Eindelijk kan ik mijn leerlingen beter leren kennen. Ik kan hen een aanbod geven dat meer is afgesteld op individuele noden van de leerlingen. Er is meer ruimte en tijd vrijgekomen om de leerlingen individuele aandacht te geven. Dit hebben ze zo hard nodig. Bovendien komen mijn talenten meer tot uiting en kan ik extra hulp vragen aan mijn collega's om mijn zwaktes bij te sturen. Zo kan ik ook beroep doen op mijn collega als ik het even niet meer weet want samen ben je zoveel rijker. Als je het mij vraagt is co-teaching een prachtige invulling van kwalitatief, vernieuwend onderwijs.” Tot zover de ervaring van een leerkracht die startte met co-teaching.

Together
Everyone
Achieves
More

Het onderwijs krijgt steeds meer te maken met onderwijsvernieuwingen. Zo kent ook de onderwijsvernieuwing co-teaching een opmars, maar wat is co-teaching? En hoe ga je hier als leerkracht mee om? Wanneer spreek je over co-teaching? Op welke manier kan je aan co-teaching doen? In deze bachelorproef zochten we een antwoord op deze vragen.

We geven aan hoe leerkrachten in het kleuteronderwijs kunnen worden ondersteund bij het opstarten met co-teaching, en dat doen we door middel van een uitgewerkte handleiding.

Aanzet van het onderzoek

Co-teaching is het systematisch, volgens een vaste structuur samen voorbereiden en aanbieden van en reflecteren op goed onderwijs door twee of meer professionals vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid aan alle leerlingen in een groep in dezelfde ruimte. Onderzoek wijst uit dat er enkele grote uitdagingen zijn waar leerkrachten in het algemeen nog mee kampen. Voor deze bachelorproef ben ik vertrokken vanuit een uitdaging die juffen vanuit het werkveld me aangaven.

Co-teaching wordt vaak niet doorgetrokken in al de klassen van de kleuterschool. Hierbij kan de overstap van een klas waar niet aan co-teaching gedaan wordt naar een klas waar het wel gebeurt vaak erg groot zijn voor leerlingen. Graag wil ik leerkrachten ondersteunen in het opstarten met co-teaching.

Het onderzoek

Een uitgewerkte handleiding met tips en tricks bleek het hulpmiddel te zijn voor leerkrachten om te kunnen opstarten met co-teaching. Om deze handleiding tot stand te kunnen brengen raadpleegde ik diverse literatuur maar heb ik me ook bevraagd via diverse kanalen. Zo heb ik interviews en enquêtes afgenomen met mensen die nog geen ervaring hebben met co-teaching maar ook bij ervaringsdeskundigen. Bovendien bracht ik ook een bezoek aan een klas waar aan co-teaching wordt gedaan.

De handleiding

In de handleiding kan je heel wat theoretische uitleg terugvinden maar ook praktische handvaten. Er is geprobeerd om een goed evenwicht te vinden tussen theorie en praktijk.

In de handleiding vind je heel wat terug onder andere:

- De verschillende modellen van co-teaching: het observatiemodel, het coachingmodel, het ondersteuningsmodel, het sequentieel model, het parallelmodel, het hoeken-werk-model en het interactief model.
- De effecten van co-teaching op verschillende niveaus, bijvoorbeeld:

Positieve effecten

Leerlingenniveau :

- ✓ **Meer ruimte om kinderen met specifieke onderwijsbehoeften individueel te begeleiden:** Ze krijgen een andere instructie of worden sneller geholpen.
- ✓ **Extra begeleiding kan in de klas gebeuren:** Doordat er extra hulp in de klas wordt aangeboden hebben deze kinderen meer het gevoel dat ze erbij horen en dat vergroot hun gevoel van eigenwaarde. Terwijl de andere leerkracht in co-teaching zich meer kan focussen op de gehele klasgroep.
- ✓ ...

Leerkrachten niveau:

- ✓ **Unieke, diverse vaardigheden en instructievaardigheden:** Leerkrachten kunnen mekaar hier steeds aanvullen.
- ✓ **Feedback:** Je ontvangt en geeft voortdurend feedback. Je blijft leren. Het is een wederzijds proces.
- ✓ ...

Schoolniveau:

- ✓ **Open cultuur:** Leervragen aan mekaar stellen wordt meer dan normaal.
- ✓ **Coaching:** Het is een intensieve manier van lerarenbegeleiding met een
- ✓ ...

Negatieve effecten

Leerlingenniveau

- ✓ **Geen betere leerlingresultaten:** Bij bepaalde modellen van co-teaching.
- ✓ ...

Leerkrachten-niveau

- ✓ **Steeds dezelfde modellen:** Sommige situaties vereisen een andere aanpak toch blijken leerkrachten vaak te hervallen in dezelfde modellen.
- ✓ **Co-planning:** Dit blijft een moeilijk gegeven.

Schoolniveau

- ✓ **Onvoldoende professionele ondersteuning:** zowel intern als extern.
- De infrastructuur van een klaslokaal en tips bij het inrichten van de klas:
- ✓ Overweeg modieus en verplaatsbaar materiaal in het klaslokaal op deze manier kan je krachtige leerzones creëren. Hierbij rekening houdend dat al het materiaal zichtbaar is zonder dat het te overweldigend wordt.
- ✓ Stel de noden van de leerlingen centraal en laat de kinderen meebeslissen over de inrichting van de hoeken in de klas.
- ✓ ....

- Tips / concrete richtlijnen om op te starten met co-teaching:

Voor de opstart:

- ✓ Een goede match is essentieel. Bepaal zelf met wie je kan samenwerken. Je moet mekaar veel toevertrouwen. Je manier van werken en karaktereigenschappen spelen hierbij een grote rol. Een manier om tot deze conclusie te komen, kan bijvoorbeeld een teambuilding zijn.
- ✓ Ga samenzitten met andere leerkrachten die al aan co-teaching doen en kijk hoe ze het aanpakken. Hierdoor kan je je laten inspireren.
- ✓ ...

Tijdens het co-teachen:

- ✓ Start op een laagdrempelige en veilige manier met co-teaching bijvoorbeeld de thema's uitwisselen of soms eens klas doorbrekend te werken.
- ✓ Open communicatie: durf te zeggen wat je denkt, ook in dieptepunten. Speel open kaart en durf je hart te luchten. Durf spreken over je gevoelens.
- ✓ ...

Hierboven werden al enkele aspecten van de handleiding kort voorgesteld. In de handleiding vind je nog veel meer en uitgebreidere informatie terug.

Het doel van de handleiding is om leerkrachten te inspireren en ondersteunen bij het opstarten van co-teaching. Dit doel wordt nagestreefd door hen zo veel mogelijk praktische handvaten aan te bieden om aan de slag te kunnen gaan met co-teaching.

Het resultaat

De handleiding werd doorgestuurd naar heel wat leerkrachten, directies, zorgcoördinatoren en medestudenten. Er kwamen veel lovende reacties op de handleiding. Ik vond het leuk om te lezen dat leerkrachten er effectief mee aan de slag willen gaan. Bovendien was ik ook tevreden dat de feedback door leerkrachten die al aan co-teaching doen werd gegeven, maar ook door leerkrachten die er nu mee gaan opstarten. Op deze manier heb ik feedback van verschillende partijen kunnen verzamelen.

“When teachers are working together, they can do powerful things to improve their own teaching and, in turn, improve student learning.”